

Riksdagen Uppteckningar vid EU-nämndens sammanträden 2020/21:36

SVERIGES
RIKSDAG

Fredagen den 23 april

§ 1 Fråga om medgivande av deltagande på distans

Anf. 1 ORDFÖRANDEN:

God morgon och välkomna till dagens EU-nämndssammanträde fredagen den 23 april!

Vi har en relativt kort föredragningslista i dag. Jag hoppas att vi kan gå igenom den i någorlunda rimligt och trivsamt tempo.

Jag finner att nämnden medger deltagande på distans av ledamöter, statsråd och tjänstepersoner.

§ 2 Utrikes frågor – utveckling
Statsrådet Per Olsson Fridh (deltar via Skype)
Återrapport från videomöte den 23 november 2020
Information och samråd inför videomöte den 29 april 2021

Anf. 2 ORDFÖRANDEN:

Jag ställer frågan rakt ut i cyberspace: Är statsrådet Per Olsson Fridh på plats via kamera och mikrofon?

Anf. 3 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Jag är absolut här, och jag klickar frenetiskt på kameran för att få den att starta upp.

Anf. 4 ORDFÖRANDEN:

Vi har tålamod, så känn dig inte pressad och stressad på något vis! Du kan försöka få kameran att fungera under tiden du pratar. Även om det är ganska nödvändigt att du successivt fasar in kameran hör vi dig just nu, så vi får ta och rucka lite på vår princip. Vi hälsar dig därmed välkommen hit till EU-nämndens sammanträde!

Vi inleder med återrapport från videomöte den 23 november 2020. Är det någonting statsrådet önskar kommentera där?

Anf. 5 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Herr ordförande! Det kan jag gärna göra, och det kanske också är bra nu när vi är många som befinner oss på lite olika platser.

Ledamöterna har fått skriftlig tillgång till rapporten från FAC:s informella möte den 23 november om utveckling. Det var min företrädare som deltog, men baserat på den skriftliga rapporten kan jag göra en kort sammanfattning. Jämställdhet och skuldhantering var diskussionspunkter på dagordningen, och på svensk begäran togs även Tanzania som en övrig fråga.

På jämställdhetsområdet fanns det i diskussionerna kort sagt ett brett stöd för EU:s fortsatta jämställdhetsarbete och för användningen av begreppet gender equality, som vid den tiden var ifrågasatt av några medlemsstater. Några medlemsstater markerade också en avvikande syn där. Vi betonade vikten av EU:s ledarskap och framhöll EU:s Gender Action Plan och det gemensamma arbetet med Team Europe som viktiga verktyg i det här arbetet.

Vad gäller skuldhantering var IMF med och presenterade en bild av tillväxtprognosen. Kommissionen och Parisklubbens ordförande var där och uppdaterade om arbetet med förlängningen av skuldmoratoriet samt lite grann om det nya ramverket som ska ta vid efter moratoriet. Medlemsländerna gav stöd till ett koordinerat arbete med IMF och till en gemensam Team Europe-ansats i detta. Man anser att det var viktigt med de kortsiktiga insatserna i form av skuldlättnader men att de självklart behövde kompletteras långsiktigt med andra lösningar. Flera länder poängterade också att alla långgivare måste vara med i detta arbete.

På svensk begäran diskuterades alltså Tanzania. Vi betonade i vårt inlägg vikten av en framåtblickande diskussion om EU:s förhållningssätt i Tanzania, mot bakgrund av den utveckling som har varit. Heads of

Mission, alltså EU-delegationen på plats, uppmanades att analysera och kartlägga olika möjliga vägar framåt för EU i Tanzania, inklusive inom utvecklingssamarbetet. Vikten av den politiska utvecklingen i landet togs i beaktande. Även utvecklingssamarbetet framhölls självklart i detta, liksom betydelsen av att ha en politisk dialog och ett fokus på frågor som rör demokrati och mänskliga rättigheter.

Jag kan stanna där. Finns det frågor kanske jag eller någon av mina medarbetare kan bidra med svar.

Anf. 6 ORDFÖRANDEN:

Kanske kan någon av medarbetarna även fixa till din kamera, om de finns i rummet!

Tack för återrapporten, statsrådet! Vi noterar informationen.

Vi går därmed in på dagordningspunkt 1, Europeiska arkitekturen för utvecklingsfinansiering. Det är en diskussionspunkt.

Anf. 7 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Den 29 april ska biståndsministrarna diskutera hur den europeiska arkitekturen för utvecklingsfinansiering kan förbättras och ge politisk vägledning inför kommande rådsslutsatser. Jag kommer att delta vid detta möte.

Detta är en fråga som diskuterades redan den 16 april av EU:s finansministrar, och det är också Finansdepartementet som har ansvaret för frågan. EU-nämnden har nyligen även hört finansministern i frågan, och i substans har egentligen ingenting hänt sedan dess.

Diskussionen baseras på en genomförbarhetsstudie som en oberoende konsultfirma presenterade i mars, på uppdrag av rådet. I rapporten konstateras att alternativet att bygga en ny europeisk utvecklingsbank inte nödvändigtvis skulle vara mer effektivt än det system vi redan har när det gäller att få genomslag för våra utvecklingspolitiska prioriteringar. Man konstaterar att den nuvarande strukturen bygger på institutioner som redan finns och arbetar bra tillsammans. Kan vi dra nytta av befintliga resurser och använda hävstångseffekten av dem är det bättre för alla utvecklingspartner.

Regeringens utgångspunkt är att förändringar av den europeiska arkitekturen för utvecklingsfinansiering bör syfta till att främja effektivitet och bidra till en förbättrad utvecklingseffekt för det globala multilaterala systemet. Fokus bör ligga på demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och klimat, i linje med Agenda 2030. Regeringen delar analysen att existerande aktörers styrkor bör nyttjas samtidigt som effektiviteten i det nuvarande systemet bör stärkas, bland annat genom ett ökat samarbete. Detta är i linje med alternativ C i genomförbarhetsstudien. Ett förändringsarbete bör således inledas, baserat på den analys som finns här, och sedan följas upp regelbundet för att man ska kunna säkerställa ett genomförande.

Man kan väl slutligen konstatera att det portugisiska ordförandeskapet har som målsättning att ta fram rådsslutsatser gällande detta under våren.

Herr ordförande! Jag avslutar där och ber återigen om ursäkt för att min kamera inte fungerar.

Anf. 8 ORDFÖRANDEN:

Jag kan garantera statsrådet att det här med teknik och EU-nämnden är ett mantra som har pågått ända sedan vi körde igång med den här formen av möten, så du är inte ensam om att möta tekniska utmaningar.

Anf. 9 JENS HOLM (V):

God morgon! Tack för presentationen, ministern!

Ministern nämnde att man behöver utgå från Agenda 2030 i det här arbetet, och det tycker jag är väldigt bra. Det står inte i den svenska positionen, men då tolkar vi i Vänsterpartiet det som att det finns med i den svenska positionen att Agenda 2030 ska vara en tydlig utgångspunkt och att den ska genomsyra det här arbetet. Det vore bra om ministern kunde bekräfta det. Vi hoppas också att Agenda 2030-arbetets viktiga princip Leave no one behind finns med i detta.

Jag har ytterligare en fråga, och den gäller vem det egentligen är man ska hjälpa med det här arbetet. Vi tycker att det är viktigt att hela tiden se till mottagarländernas behov och att det inte är EU:s strategiska intressen som ska styra arbetet. Ministern får gärna kommentera även det. Det handlar om att Sverige ska driva en linje som verkligen främst ser till mottagarländernas behov. Sedan får det gärna gynna EU också, förstås, men man måste ändå komma ihåg vem det är vi har satt oss ned för att hjälpa.

Anf. 10 JESSICA ROSWALL (M):

Ordförande! Tack, statsrådet, för informationen!

Jag har lite formaliainvändningar. Det var en diskussion i går på utrikesutskottets möte, och jag vet också att vi hade kanske inte en diskussion men ändå när det här var uppe i finansutskottet och EU-nämnden för bara någon vecka sedan.

I vart fall, i går på utrikesutskottets möte uppfattade jag att det var ganska tydligt att det fanns lite otydligheter i den ståndpunkt som hade skickats ut och som inte heller statssekreteraren kunde svara på. Det var min kollega Hans Rothenberg som hade den här diskussionen, och jag uppfattade det som att ni skulle ha återkommit med en justerad ståndpunkt eftersom man faktiskt kan säga att den som skickades ut inte var korrekt. Det har i dag rättats till med ett förtydligande om att det här inte bara är baserat på konsulternas analys utan på alternativ C, för det framgick som sagt inte.

Min invändning är alltså att det hade varit bra ifall ni hade skickat en förnyad ståndpunkt till nämnden inför i dag. Det är inte första gången som vi sitter med uppgifter till nämnden som inte är korrekta. Det ställer till problem för oss och särskilt för oss i oppositionen eftersom vi inte har någon möjlighet att faktiskt veta vad det är som vi tar ställning till. Det tycker jag även att Jens Holms fråga visade. Det hade ju kunnat rättas till i dag så hade vi sluppit sitta här.

Sedan ska jag också säga det ju inte bara är svårt att hantera för oss i oppositionen, utan det skulle även underlätta för bra och riktiga beslut från regeringens sida. Det är alltså någonting som vi alla tjänar på. Det hade funnits tid dessutom, och vi i EU-nämnden är vana vid att få handlingar sent.

Jag hade alltså förväntat mig att det hade kommit en ny och uppdaterad ståndpunkt, men jag har inga synpunkter på det som sas här i dag.

2020/21:36
23 april

Anf. 11 ORDFÖRANDEN:

Tack, Jessica Roswall, Moderaterna, andre vice ordförande för kloka kommentarer! Det var insiktsfullt att framföra till regeringen.

Anf. 12 SOFIA DAMM (KD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen! Det är klart att det hade varit bra med ett förtydligande. Jag förstod också det utifrån vad mina kollegor berättade från utrikesutskottets möte i går.

Hur som helst använder regeringen ganska många ord för att i ståndpunkten säga att det liksom är bra som det är och att man delar kommissionens uppfattning. Det gör det kanske ändå lite svårt för oss att förhålla oss till den och svårt att vara emot den. Därför delar vi ståndpunkten som sådan.

Jag skulle ändå vilja ta tillfället nu när statsrådet är här, även om jag inte ser honom, och passa på att be honom utveckla resonemanget lite när det gäller att bygga de här strategiska allianserna med befintliga aktörer, hur man egentligen ser på det och konkretisera det. Jag tänker till exempel på samarbetet med Afrikanska unionen, hur ser man på det framöver? Hur ser man på det nya EU- och AVS-avtalet? Man hade ju ett nära samarbete när det gäller till exempel EFA och Parisavtalet. Hur kan man strategiskt jobba bättre? Jag förstår att man inte kan utveckla det för mycket, men vad finns det för tank bakom att använda de här strategiska aktörerna?

Kan statsrådet också kort nämna något om regeringens ståndpunkt när det gäller att arbeta med privata aktörer? Dessa kan ju också ses som befintliga aktörer i sammanhanget kring utvecklingsfinansiering.

Anf. 13 LUDVIG ASPLING (SD):

I sak har vi egentligen inte så mycket att invända mot ståndpunkten. I den PM som vi har fått med står det väldigt lite om just den tematiska inriktningen på biståndet, utan det handlar om finansieringen.

I ståndpunkten från regeringen står det vanliga, alltså att man vill se fokus på demokrati, mänskliga rättigheter, jämställdhet och klimat. Vi tycker ju att frågor som kanske ligger lite längre ned i behovstrappan är nog så viktiga, till exempel grundläggande behov som rent vatten och möjlighet till säkra livsmedel.

Sedan inser jag också att det här inte är någonting som kommer att komma upp i diskussionerna, så vi behöver inte ha en avvikande mening. Men jag vill ändå för protokollets skull markera att vi ser en annan prioritering vad gäller det tematiska.

Anf. 14 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Ordförande! Jag tror att både ljud och bild ska fungera nu. Jag prövade att ta ut sladden och stoppa tillbaka den, och då fungerade allting igen.

Jag vill tacka ledamöterna för kommentarer och synpunkter. Jag kan bekräfta att en bärande, central princip i arbetet med Agenda 2030 såklart är Leave No One Behind. När vi säger att vi måste jobba i linje med Agenda 2030 är det såklart också den här bärande principen som är viktig.

Vi har också nyligen tagit fram vår rapport till FN vad gäller vår egen uppföljning av Agenda 2030-arbetet, där den här principen är bärande. Den är alltså viktig för regeringen, och den gäller också här.

Likaväl som det står i vår proposition om Agenda 2030, som regeringen har lämnat till riksdagen, är det viktigt för oss att anta och ta fattiga människors perspektiv på utveckling som en bärande princip i arbetet. Det har vi också med oss från politiken för global utveckling, och det driver vi också såklart ur det perspektivet i EU när vi arbetar med utvecklingssamarbetet där.

Jag har förståelse för att man hade velat ha en ny skriftlig förnyad ståndpunkt inför mötet. Vi tar det med oss.

När det kommer till strategiska allianser är det såklart otroligt viktigt i en tid när behoven ökar väldigt mycket i världen att vi använder resurser effektivt och att vi teamar ihop oss med andra aktörer som också jobbar för samma mål som vi vill se. Partnerskap är ledarskap, som bekant, i det här årtiondet som vi befinner oss i, och då är ju flera av de aktörer som nämndes viktiga för oss, till exempel Afrikanska unionen.

I det här post-Cotonou-avtalet har vi jobbat för att få in också en stark betoning på demokrati, jämställdhet och sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, klimatfrågor – dem som vi också lyfte fram i det här hänseendet – och att det ska genomsyra arbetet.

Det vi också menar i texten är att det i dag finns en ganska bred arkitektur för utvecklingsfinansiering med både Afrikanska utvecklingsbanken och andra utvecklingsbanker. Världsbanken är såklart också en viktig aktör, och vi har en nordisk utvecklingsfond och så. Här gäller det att de olika aktörerna samarbetar väl och hittar mervärde med varandra också inom områden där de överlappar helt enkelt.

När det kommer till privata aktörer är det helt centralt att vi kan mobilisera också privat kapital i linje med Agenda 2030, i linje med hållbarhetsmålen och för de här principerna, annars har vi inte tillräckligt med resurser för att kunna driva på en inkluderande och hållbar ekonomisk återhämtning och möta de behov som har uppkommit och accelererat i skuggan av pandemin. Det här är otroligt viktigt. Det kan ju ibland kännas komplext att hitta sätt att få ihop olika aktörer, men vi har också exempel på när de här samarbetena fungerar, och det är viktigt för oss som givare och partner i flera av de här organen att vi ligger på för att det ska fungera i samverkan.

Vad gäller Ludvig Asplings kommentar får vi notera att det finns en avvikande mening om hur fokus bör uttryckas.

Anf. 15 ORDFÖRANDEN:

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens redovisade inriktning.

Vi tackar statsrådet för närvaron vid dagens EU-nämndssammanträde. Vi tog oss igenom den här dagen tillsammans med statsrådet – vi önskar lycka till på mötet och en trevlig helg!

Anf. 16 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP):

Tusen tack!

Anf. 17 ORDFÖRANDEN:

Välkommen till EU-nämndens sammanträde i dag, statsrådet Jennie Nilsson! Vi inleder med en återrapport från mötet i rådet den 22–23 mars 2021.

Anf. 18 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Tack så mycket! Återrapporten är i vanlig ordning utskickad. Är det så att ni har några frågor på den så kan vi ta dem.

Anf. 19 ORDFÖRANDEN:

Det finns inga frågor. Vi noterar informationen.

Vi går in på dagordningspunkt 1 för jordbruk, Reformen för gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020, Förordningen om strategiska CAP-planer, Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av CAP och Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter.

Detta är en diskussionspunkt.

Anf. 20 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Ordförandeskapets avsikt var från början att ta upp CAP som en övrig fråga på ministermötet. Detta har dock ändrats. CAP kommer nu i stället upp som en ordinarie punkt, och ett meningsutbyte kommer att hållas. Miljö- och klimatfrågor kommer att bli huvudfokus för diskussionen, och där har ordförandeskapet tagit fram ett kompromissförslag.

Kompromissförslaget berör den så kallade gröna arkitekturen och innefattar förslag på öronmärkning för miljö- och klimatåtgärder i pelare 1, så kallade eco-schemes, och pelare 2 samt de obligatoriska villkoren i konditionaliteten, det som i dag kallas för tvärvillkor.

Det som ordförandeskapet föreslår här är att öronmärkningen för miljö- och klimatåtgärder i pelare 1 hamnar på 22 procent 2023 och 2024 och därefter 25 procent. Det kan jämföras med rådets position som är 20 procent och Europaparlamentets position som är 30 procent.

Regeringen är positiv till att den gröna arkitekturen lyfts upp för diskussion. En ökad ambition för miljö och klimat är en prioriterad fråga. Regeringen anser dock att många viktiga delar av konditionaliteten saknas i kompromissförslaget. Regeringen kan stödja en högre nivå för öronmärkningen men anser att ordförandeskapets kompromissförslag innehåller för få framgångar när det gäller konditionaliteten. Inriktningen i vårt påverkansarbete är att nå en hög miljö- och klimatambition samtidigt som åtgärderna ska vara effektiva och inte generera en stor administrativ börda.

Vad gäller andra frågor i förordningen om strategiska planer fortsätter diskussionen om fördelningen av inkomststødet, där en utestående fråga är att hitta ett bra kompromissförslag för definitionen av aktiv genuin lantbrukare.

Vad gäller horisontella förordningen finns det nu en preliminär kompromiss med parlamentet som innebär att grundprinciperna i den nya genomförandemodellen behålls, vilket är bra om vi ska få en hanterlig administrativ börda. Samtidigt kommer vi också fortsättningsvis att verka för att begränsa den administrativa bördan där det är möjligt.

När det kommer till den samlade marknadsordningen är EU-parlamentet, kommissionen och rådet ense om att bibehålla CAP:s marknadsorientering, att förslagen ska vara WTO-förenliga och att budgetaspekterna ska beaktas. Det är ett steg i rätt riktning. Vi får dock se vad parlamentet lägger i detta när de aktuella sakfrågorna kommer upp till diskussion. Än så länge har framsteg främst skett inom frågor som rör vin och skyddade geografiska ursprungsbeteckningar medan parterna inte har närmat sig de riktigt svåra frågorna som exempelvis offentlig intervention.

Här prioriterar regeringen fortsatt att verka för att bibehålla CAP:s marknadsorientering.

Anf. 21 STAFFAN EKLÖF (SD):

Ordförande! Tack, statsrådet, för föredragningen!

Ställningstaganden och avvägningar i dagens förslag till svensk position följer i stort de tidigare svenska positionerna. Men vi står ändå fast vid vår tidigare avvikande mening om djurskydd och miljö.

Anf. 22 JENS HOLM (V):

Jag har några kommentarer till detta. Vad gäller öronmärkningen av jordbruksmedlen tyckte jag att det lät som en ganska defensiv position från ministern, när hon säger att regeringen kan stödja en öronmärkning. Vi tycker att det är lite märkligt att man inte landar på den mest progressiva nivån, nämligen EU-parlamentets på 30 procents öronmärkning. Jag skulle vilja höra mer om detta och varför man inte vill öronmärka mer, helt enkelt.

Jag undrar också om frågan om takbelopp är uppe för diskussion nu och vad den här kompromissen egentligen innebär avseende takbelopp, så att man inte kan betala ut hur mycket som helst i bidrag till jordbruksföretag.

Anf. 23 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

När det gäller Staffans synpunkt noterar vi att man vidhåller tidigare avvikande mening.

När det gäller Jens Holms synpunkt om öronmärkning kan jag konstatera rent allmänt att vi givetvis är i ett förhandlingsläge nu; det rör sig om triloger. Detta sker efter att vi sedan tidigare har förhandlat i dessa frågor för rådets räkning. Det var då tuffa, svåra diskussioner som landade i att rådet kunde enas om 20 procent.

Från svensk synpunkt har vi alltid varit öppna för öronmärkning i pelare 1. Vi har tyckt att det har varit en förutsättning för detta arbete och att det har varit viktigt. Samtidigt är vi väldigt måna om att vi får effektiva åtgärder som gör stor nytta. Att bara diskutera procentsatser innebär en risk, som vi ser det, för att man får det som kallas för greenwashing. Det är också detta som är kritiken från vissa håll kopplat till ett alltför ensidigt fokus bara på procentsatser.

För Sverige har den exakta procentsatsen – om den är 20, 22, 25 eller 30 – inte varit en stor fråga. Att det finns en flexibilitet, så att man exempelvis kan flytta pengar mellan pelare 2 och pelare 1 för att säkerställa att man får de mest effektiva åtgärderna, har däremot exempelvis varit viktigt för Sverige, liksom att åtgärderna blir relevanta och leder till det de syftar till och att den administrativa bördan i förhållande till åtgärderna inte blir för stor.

Därför kunde vi acceptera 20 procent, och vi kan också acceptera det kompromissförslag som nu ligger på bordet. Men många länder tyckte att 20 procent var brutalt för mycket, så vi förväntar oss att detta kommer att bli ganska knöligt i de fortsatta förhandlingarna. Det kompromissförslag som ligger på bordet nu är nog rimligt och väl inlyssnat givet att det inte bara är Sverige som förhandlar med parlamentet och kommissionen utan samtliga EU:s medlemsländer.

När det gäller takbeloppet lämnar jag över till Anneke, om du vill komplettera.

Anf. 24 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON:

Nu missade jag den exakta vinkeln när det gällde takbelopp. Ursäktat att jag förlorade uppmärksamheten.

Anf. 25 JENS HOLM (V):

Min fråga var vad kompromissen innebär avseende takbelopp och vad den svenska positionen är.

Anf. 26 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON:

Ja, ursäktat mig! Det är lätt att zooma ut.

Det takbelopp som har föreslagits i reformen skulle bli en gigantiskt stor administrativ börda eftersom det även ingår att man ska dra av kostnader för eget och anställdas arbete. Det skulle bli ett stort, kraftfullt slag i luften och mycket byråkrati, och bara kanske en handfull lantbrukare skulle påverkas.

Nu är det så väl att som kompromisspaketet ser ut just nu finns det tre åtgärder som handlar om omfördelning av inkomststöd; takbeloppet är en.

En annan är nedtrappning av stöd, vilket innebär att man från de största lantbruken tar ett antal procent på toppen av deras stöd över en viss nivå. Det anser vi kan vara ett rimligt sätt. Det är enkelt att administrera, och de större företagen, som är rationella, kan klara en sådan neddragning. Det blir inga konstiga effekter som företagsuppdelningar och sådant. Detta tycker vi alltså är en lämplig åtgärd, även om den naturligtvis ska gemensamberedas framöver.

Sedan har vi omfördelningsstöd, som också leder till mer diffusa effekter och även en mer omfattande byråkrati. Det kan också leda till bland annat ökad passivitet. Men jag kanske inte ska fördjupa mig i det.

Det finns alltså troligen tre valbara åtgärder, och då tycker vi att detta med degressivitet, alltså nedtrappning av stöd, kan vara en effektiv åtgärd att tillämpa.

Jag hoppas att detta var en förklaring.

Anf. 27 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag vill bara sammanfatta det Anneke sa. Jag är lite mån om att vi ska få det exakt rätt nu när vi är så nära slutförhandlingar om detta, så att fakta presenteras korrekt.

Till det som Anneke sa kan jag tillägga att i de trepartsförhandlingar som nu förs finns dessa tre förslag, och i detta ingår att det ska vara obligatoriskt för medlemsstaterna att välja en av åtgärderna. Det tycker vi också är en bra ingång i detta sammanhang.

Anf. 28 JENS HOLM (V):

Jag vill anmäla avvikande mening för Vänsterpartiets räkning. Det gäller först öronmärkningen, där vi tycker att Sverige borde lägga sig på den högsta nivån, vilket är EU-parlamentets förslag om 30 procent.

När det sedan gäller takbelopp är den frågan lite svår, men vi vill att Sverige ska lägga sig så nära EU-kommissionens ursprungsförslag som möjligt så att det blir ett riktigt takbelopp. Vi är alldeles övertygade om att det går att lösa de administrativa utmaningar som finns med detta. Men de här tre olika alternativen är lite svåranalyserade, så vi tycker att den svenska positionen ska vara så nära kommissionens ursprungsförslag om takbelopp som möjligt.

Anf. 29 JOHN WIDEGREN (M):

Herr ordförande! Tack, statsrådet, för genomgången!

Vi vill egentligen bara markera att vi på det stora hela står bakom regeringen i detta, men vi hyser en oro när det gäller fördelningen av inkomststöd. Vi ser att det finns en stor risk för att de människor som de facto lever på sina jordbruk kommer att förlora mycket mer på detta än till exempel mindre hobbyjordbruk, månskensjordbruk. Jag vill alltså bara skicka med att det finns en oro när det gäller fördelningen av inkomststöd.

Anf. 30 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Jag noterar den avvikande meningen från Vänsterpartiet och även Johns kommentar. Jag kan konstatera att vi har sedan länge förhandlade ståndpunkter när det gäller detta. Vi närmar oss slutet på en väldigt lång förhandling. De överväganden vi hela tiden gör är givetvis inom ramen för det som vi är överens om. Det Anneke säger om hur vi ser på detta med takbelopp och vår ingång i det är också en utgångspunkt utifrån de förhandlade positioner vi har.

Dessutom har vi givetvis en stor ambition att också när vi implementerar CAP i Sverige – vi håller nu på med strategiska planer – göra det på ett så bra sätt som möjligt så att det blir enklare och smidigare. Nedtrappningsmodellen är en modell som funnits sedan tidigare.

Jag tar med mig vad ni säger. Vi hoppas innerligt att vi kommer att bli färdiga med CAP:en under det portugisiska ordförandeskapet.

Anf. 31 ORDFÖRANDEN:

Därmed konstaterar jag att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning, med oliklydande avvikande meningar från dels Sverigedemokraterna, dels Vänsterpartiet.

Vi går vidare till dagordningspunkt 2, Situationen på jordbruksmarknaden. Det är en informations- och diskussionspunkt och en återkommande fråga.

2020/21:36
23 april

Anf. 32 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! På den informella videokonferensen kommer marknadssituationen att behandlas, vilket är en återkommande punkt på dagordningen, precis som ordföranden sa. Kommissionen väntas redogöra för marknadssituationen, följt av en diskussion mellan medlemsstaterna.

Regeringen anser att det är positivt att kommissionen med jämna mellanrum informerar om utvecklingen på marknaden.

Anf. 33 ORDFÖRANDEN:

Vi konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Vi går in på dagordningspunkt 3 a, Handelsrelaterade jordbruksfrågor. Det rör sig om information från kommissionen och diskussion.

Anf. 34 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Detta är också en återkommande punkt på dagordningen. Kommissionen väntas gå igenom aktuella handelsrelaterade jordbruksfrågor i sedvanlig ordning, bland annat WTO-förhandlingarna och pågående frihandelsförhandlingar. Ordförandeskapet har denna gång aviserat en bredare diskussion om hur bland annat CAP-reformen kan komma att påverka EU:s jordbrukssektor och hur handelsavtal kan främja den europeiska jordbruksmodellen.

Som ni känner till arbetar Sverige aktivt för att CAP-reformen inte ska innebära avsteg från marknadsorienteringen och mer marknadspåverkande åtgärder. De senaste årens CAP-reformer har bidragit till att EU är världens största exportör av jordbruksprodukter och livsmedel. Det finns ingen anledning att ändra på ett vinnande koncept.

Inom ramen för strategin från jord till bord har Sverige givit stöd åt kommissionens ambition att främja hållbarhet i det globala perspektivet. Regeringen anser att det är positivt att EU:s handelspolitik används för att främja säkra och hållbara livsmedel och uppnå ambitiösa åtaganden för tredjeländer i hållbarhetsfrågor. Det gäller exempelvis djurskydd, användning av bekämpningsmedel och kampen mot antimikrobiell resistens.

Anf. 35 MARIA NILSSON (L):

Jag tror att min kollega i jordbruksutskottet var inne på samma fråga, men jag vill ändå ställa den här. Jag vill också börja med att säga att vi står bakom regeringens ståndpunkt i frågan. Men vi skulle vilja höra hur statsrådet uppfattar stämningen i rådet när det gäller att sluta frihandelsavtal som även inbegriper jordbruk. Från Liberalernas sida vill vi att jordbruk ska få mindre av en särställning i handelsavtal och att den fria marknaden ska få större möjligheter att verka även inom jordbruket. Detta var min fråga till statsrådet.

Anf. 36 JENS HOLM (V):

Vi tycker att det är extremt viktigt att framtida handelsavtal verkligen håller sig inom ramen för Parisavtalet och att de används som en hävstång för att uppnå mänskliga rättigheter. Ministern var lite inne på detta, men jag tycker att den svenska positionen kunde bli mycket tydligare när det gäller detta.

När det sedan gäller handelsavtal om jordbruksprodukter kan de få väldigt negativa effekter i utvecklingsländer. Vi ser det till exempel i förhandlingarna kring Mercosur. Om man sänker tullar på jordbruksprodukter så mycket som föreslås kan det leda till storskalig skogsskövling för produktion av kött, sojabönor och annat.

Jag skulle gärna till att börja med vilja höra ministrerns kommentar till detta.

Anf. 37 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Ordförande! Först kan jag konstatera, givet Maria Nilssons fråga om stämningarna i rådet kopplat till att jordbruksprodukter ska in i handelsavtalen, att detta är en känslig fråga, skulle jag bedöma. Jag upplever också – tyvärr, får jag säga, för jag delar Maria Nilssons och Liberalernas ståndpunkt att frihandel är en viktig fråga – att de protektionistiska tankarna breder ut sig alltmer, generellt men framför allt när det gäller de jordbruksrelaterade handelsvarorna. Detta är också en av de saker som stökar i CAP-förhandlingarna – att man vill ha mer och mer skydd för inhemskt producerade produkter.

När det gäller den svenska ståndpunkten och hur vi driver de här frågorna kan man väl säga att det som framför allt är viktigt i det här sammanhanget – det relaterar också lite till Jens Holms ingång – är att vi ser att hållbarhetsfrågor och djurvälstånd både kan och bör vara en del av de handelsavtal som man sluter. Vi vill att det ska vara ett av syftena att man lyfter upp också den typen av perspektiv.

Sverige har ju varit drivande när det gäller exempelvis AMR-skrivningarna i de befintliga handelsavtal som har slutits och de förslag som ligger på bordet så att det har kommit in och fått stor plats att man inte ska använda det på djur eller använda antibiotika avsedd för humankonsumtion på det här sättet. Det har varit framgångsrikt.

Samtidigt är vi måna om att alla handelsavtal relaterar till WTO:s regelverk. Det är en grundläggande princip som vi har. Det är givetvis också för att skydda tredjeländer. Det är viktigt att det finns globala avtal och globala organisationer som länder förhåller sig till. Det har inte varit självklart under många år. Vi har sett att det har utmanats av exempelvis Kina och tydligt av USA under Trumpadministrationen. Men det är en viktig princip för Sverige.

Vi ser också att det har förändrats. Även WTO behöver hänga med i tiden. Det som är viktigt här är väl att vi tittar på den här typen av frågor när det gäller hållbarhet och djurvälstånd, för att ta de exemplen, från fall till fall och säkerställer att det inte är av protektionistiska skäl som man vill ha undantag i de här avtalen.

Det är väl vad jag kan kommentera om hur vi ser på de här frågorna. I övrigt är det ju inte jag som förhandlar eller ansvarar för handelsavtal, utan det är handelsministern. Jag tänker att om ni har mer djupgående frågor

Anf. 38 JENS HOLM (V):

Ordförande! Då vill jag följa upp vår tidigare avvikande ståndpunkt på det här området, som handlar om tydligare skrivningar om Parisavtalet, mänskliga rättigheter och de globala hållbarhetsmålen.

Det är viktigt att man är tydlig i handelspolitiken, för om man bara refererar till WTO:s regelverk kommer handeln alltid att trumfa miljö och mänskliga rättigheter. Det har vi sett så många gånger förut.

Vi kan i dagsläget inte stå bakom Mercosuravtalet, just utifrån perspektivet att vi tycker att det är viktigt att fattiga länder ska kunna producera livsmedel för sin egen befolkning. Och om man tar bort handelshinder på jordbruks- och skogsprodukter kan det leda till storskalig skogsskövling, och det är vi rädda att Mercosur kan leda till.

Anf. 39 JOHN WIDEGREN (M):

Herr ordförande! Vi står bakom regeringens ståndpunkt. Jag tycker att det är bra att man markerar i fråga om djurskydd i de här handelsavtalen.

Vi gjorde ett medskick i går. Jag ber om ursäkt för att vi upprepar oss, herr ordförande, men jag vill ändå nämna det igen i dag. Det handlar om de storskaliga transporterna av levande djur över haven för slaktändamål, som vi vänder oss kraftfullt mot. Jag vill skicka med det om frågan kommer på tal i de här diskussionerna.

Anf. 40 ORDFÖRANDEN:

Det var trevligt att höra att John Widegren har noterat begreppet kompletterande mervärde, alltså att det som sagts på utskottets möte inte nödvändigtvis behöver upprepas på dagens EU-nämndssammanträde. Det var lovvärt av John, tycker jag.

Anf. 41 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag noterar Vänsterpartiets och Jens Holms avvikande mening. Den är i linje med tidigare avvikande meningar, i alla fall efter vad jag kan bedöma.

Som respons på John Widegrens medskick kan jag bara säga – fast lite kortare än jag sa det i går – att vi givetvis delar den bilden. Djurskyddsfrågorna är viktiga för Sverige. Vi driver dem i alla forum vi kan. Vi har både varit drivande i att inrätta den djurskyddsplattform som varit en grund för att lyfta upp de här frågorna och gett stöd till kommissionen, som inom ramen för det strategiarbete som nu sker har aviserat att man ska se över djurskyddsstrategin.

En viktig del i det är transporterna, och då inte bara de till havs. Att transportera levande djur långa sträckor är problematiskt, så det är en fråga som vi bevakar sedan tidigare. Jag tackar för stödet för den position vi har på det området.

Anf. 42 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning med en avvikande ståndpunkt från Vänsterpartiet.

Då går vi vidare till dagordningspunkt 3 b, Gemensamma forskningscentrumets studie om uppdateringen av 2016 års undersökning av den samlade effekten på jordbrukssektorn av pågående och framtida handelsavtal. Det är en informations- och diskussionspunkt med en väldigt lång rubrik.

Anf. 43 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Den uppdaterade studien om de kumulativa ekonomiska effekterna på EU:s jordbrukssektor av pågående och kommande handelsförhandlingar presenterades på jordbruks- och fiskerådets möte i januari men publicerades först dagen efter. Det är anledningen till att studien återigen kommer upp på dagordningen för diskussion.

Vi välkomnar den uppdaterade studien och dess resultat – att EU:s handelsagenda är positiv för jordbrukssektorn.

Studien visar att EU:s export av jordbruksprodukter och livsmedel ökar mer än importen. Vidare visar studien på mindre negativa effekter för känsliga jordbruksprodukter än den förra studien gjorde.

En förbättring som gjorts jämfört med den förra studien är att förädlade livsmedel täcks betydligt bättre, vilket kan ha bidragit till det förbättrade resultatet.

Bristen är fortfarande att så kallade icke-tariffära handelshinder inte omfattas, varför vinsterna torde underskattas. Exempel på sådana handelshinder kan vara olika regler och standarder som införs för att skydda exempelvis människors och djurs hälsa samt miljö.

Regeringen menar, liksom om den förra studien, att det är en brist att endast jordbrukssektorn omfattas. Därmed möjliggörs inte slutsatser om frihandelsavtalens totala påverkan på EU:s ekonomi.

Anf. 44 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Jag konstaterar att det finns stöd för regeringens här redovisade inriktning.

Då går vi in på dagordningspunkt 4, Övriga frågor. Är det något som statsrådet önskar kommentera?

Anf. 45 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Jag kan kommentera punkt 4 a, Utvärdering av EU:s djurskyddsstrategi.

Kommissionen har på rekommendation av Europeiska revisionsrätten genomfört en utvärdering av den strategi för djurskydd och djurs välbefinnande som sträcker sig från 2012 till 2015.

Utvärderingens övergripande slutsats är att många av de djurskyddsfrågor som var aktuella 2012 fortfarande är relevanta. Genomförandet av lagstiftningen behöver förbättras, i synnerhet när det gäller djurtransporter, rutinmässig svanskupering av grisar och vissa bedövningsmetoder. Det är områden där mer behöver göras.

Men utvärderingen visar även att strategin har haft positiva effekter. Exempel som lyfts fram är att den har bidragit till att genomförandet av

kravet på gruppållning av sugor har ökat samt till högre efterlevnad av förbudet att använda oinredda burar för värphöns.

2020/21:36

23 april

Kommissionen konstaterar vidare att behovet av att förse konsumenter med information är än mer aktuellt i dag, liksom behovet av att stärka det internationella samarbetet på djurskyddsområdet. Det framgår även att de möjligheter som finns att stärka djurskyddet i djurhållningen inom den gemensamma jordbrukspolitiken kan nyttjas bättre.

Utvärderingen bekräftar att behovet av att se över regelverket kvarstår. Det är därför glädjande att kommissionen nu har inlett en översyn av hela regelverket på djurskyddssidan inom ramen för jord till bord-strategin.

Från svensk sida kommer vi att arbeta för att den nya lagstiftningen blir ambitiös och gör verklig skillnad för djurskyddet i EU.

Anf. 46 ORDFÖRANDEN:

Vi noterar informationen.

Har statsrådet något övrigt under Övriga frågor? Det verkar inte så.

Anf. 47 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Nej.

Anf. 48 ORDFÖRANDEN:

Då tackar vi statsrådet för närvaron vid dagens EU-nämnds-sammanträde och önskar lycka till vid det kommande rådsmötet och en trevlig helg. Jag hoppas att solen kommer att lysa över dig.

Anf. 49 Statsrådet JENNIE NILSSON (S):

Detsamma!

Innehållsförteckning

§ 1 Fråga om medgivande av deltagande på distans

.....	1
Anf. 1 ORDFÖRANDEN.....	1

§ 2 Utrikes frågor – utveckling

.....	2
Anf. 2 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 3 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	2
Anf. 4 ORDFÖRANDEN.....	2
Anf. 5 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	2
Anf. 6 ORDFÖRANDEN.....	3
Anf. 7 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	3
Anf. 8 ORDFÖRANDEN.....	4
Anf. 9 JENS HOLM (V)	4
Anf. 10 JESSICA ROSWALL (M)	4
Anf. 11 ORDFÖRANDEN.....	5
Anf. 12 SOFIA DAMM (KD)	5
Anf. 13 LUDVIG ASPLING (SD).....	5
Anf. 14 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	5
Anf. 15 ORDFÖRANDEN.....	6
Anf. 16 Statsrådet PER OLSSON FRIDH (MP).....	6

§ 3 Jordbruks- och fiskefrågor

.....	7
Anf. 17 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 18 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	7
Anf. 19 ORDFÖRANDEN.....	7
Anf. 20 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	7
Anf. 21 STAFFAN EKLÖF (SD)	8
Anf. 22 JENS HOLM (V)	8
Anf. 23 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	8
Anf. 24 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON	9
Anf. 25 JENS HOLM (V)	9
Anf. 26 Departementssekreterare ANNEKE SVANTESSON	9
Anf. 27 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	10
Anf. 28 JENS HOLM (V)	10
Anf. 29 JOHN WIDEGREN (M)	10
Anf. 30 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	10
Anf. 31 ORDFÖRANDEN.....	10
Anf. 32 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	11
Anf. 33 ORDFÖRANDEN.....	11
Anf. 34 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	11
Anf. 35 MARIA NILSSON (L).....	11
Anf. 36 JENS HOLM (V)	12
Anf. 37 Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	12
Anf. 38 JENS HOLM (V)	13
Anf. 39 JOHN WIDEGREN (M)	13
Anf. 40 ORDFÖRANDEN.....	13

Anf. 41	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	13	2020/21:36
Anf. 42	ORDFÖRANDEN.....	13	23 april
Anf. 43	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	14	
Anf. 44	ORDFÖRANDEN.....	14	
Anf. 45	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	14	
Anf. 46	ORDFÖRANDEN.....	15	
Anf. 47	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	15	
Anf. 48	ORDFÖRANDEN.....	15	
Anf. 49	Statsrådet JENNIE NILSSON (S).....	15	